

· FØROYA · SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 48.

Lýsingaprisur fyri petitregul: 30 oyr. á forsiðuni,
20 oyr. á 3. og 4. síðu. Við størri lýsingum fæst
avsláttur í prísinum.

Leygardagin 27. november 1937.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið
verður bílagt á posthúsinum, brævasvarstøðum
og skrifstovu. Telf. 143.

11. árg.

Ein stór „fiasko“.

Einans millum 40 og 60 menn av 4000, ið skrúlað var um skuldu meta ið bóndakravgonguni. Kvøðandi „Runsívalsstríðið“ við tveimum bóndamerkjum á odda gingu hesir menn við einum stórum áskodarafylgi.

Hýrurin var tegnligur og máttleysur, sum um øll skímaðust í allar ættir eftir tí stóru gonguni, ið fráboðað var.

Á „Bókhandils“trappuni helt Jóannes bóndi eina heldur máttleysa røðu, sum bert tey, ið stóðu tætt við røðarin hoyrdu.

So var gingið niðan í tingið, har 5 av teim 7, ið bóðu um løyvi at hitta tingið og amtmannin, møttu og fingi løyvi at lesa upp eitt rit og geva formanni tingsins adressumótmælini.

Hesir 5 menn vóru: H. Biskupsstøð, bóndi í Klakksvík, Chr. Sivertsen, skipari, Gjógv, Hans A. Djurhuus, skipari, Havn, Niels H. Nicodemussen, fiskimaður, Skálavík, Jens E. Strom, bilstjóri, Trongsvág.

Órðforari var H. Biskupsstøð, ið vendandi formanninum bakið læs við fjálfurkendari rødd mótmælisritið upp.

Ritið byrjar soleiðis:

„Sum sendimenn fyri mannamúgvu, her er saman komin (einir 40 fyriruttan áskodarnar! Skrivarin) loyva vit okkum at flyta tað ynski — við hjálgødu fólkaadressu — fram til kunngeringar fyr tað heiðraða logting og til áheitan á danastjórn,

at hetta logtingið verður slitið og nýtt logtingsval ásett . . .“

Formaðurin lovaði at leggja málið fyr tingið, og amtmannin lovaði at flyta tað honum givnu áheitan til danastjórn, til statsministerin.

So varð logtingsfundurin slitin.

Á odda fyr sínum fjóruti-mannaliðið helt bóndin í Kirkjubø oman aftur á „Bókhandils“trappuna, har ið hann royndi at flyta røðu.

So var liðugt.

Heldur enn ikki snópnir fóru áskodarnar heim til døgurða.

Einstakir av teim 40 høvdu longu fingið ser ein lítlan niður undir fyr at stilla hjartasláttin.

mong'ár aftrat inntil vit hava ein tilkán grunn, sum landið eigur.

Teir ið fáa lán frá jarðagrunnum megu sjálvandi tryggja. Tað var tað so sjálfvlygjuligt og líka til, at tikið var við í jarðaumskipanina ein særlig tryggingskipan, ið spardi tryggingsarpeningin í landinum, og spardi hann soleiðis, at hann fall aftur til jarðabrákið, landbrúkararnar sjálfvar við at rindast í jarðagrunnin.

Hetta skuldi verið eyðsýnt og sjálvandi.

Men adressupápin ella páparnir hylja hesum og lást sum at tryggingskipanin í jarðareforminum er ein djúvulskapur og biðja fólk um at skriva undir, at landbrúkararnir skulu koma aftur undir somu tryggingskipan sum aðrir Føroy-

ingar, ið nú sum sagt rinda tryggingsarpening teirra til útlendsk kapitalistisk feløg.

Kann nokur gerð vera meiri óføroysk, ónasjonal og meiri undirbrotlig og trælabundin av stórkapitalinum enn henda gerð Jóanes bónda Paturssonar og hansara fylgisneyta?

Lúgt má sigast tað fylgi nú at liggja, ið eina ferð skryðdi seg við nasjonalum fjáðrum.

A Føroya lögtingi 1937.

Inntøkumálini.

Framhald.

P. M. Dam:

Svarið liggur so á logtingsborði, svarið frá ríkisstjórnini uppá inntøkumálið, ið ein stórir meirluti av Føroya fólki stóð aftanfyrir og sum allir flokkar á tingi uttan vinnuflokkurin vóru við til at viðtaka.

Okkum føroyskum javnaðarmonnum dáma ikki tað í svarinum sum viðvíkjur inntøkumálunum. Tí eingin flokkur á tingi hevur so avgjort bygt uppá inntøkur, munandi inntøkur til tingið sum javnaðarflokkurin. Og lat meg alt fyr eitt flokksins vegna siga, at stóðan ikki í minsta lagi er broytt.

Vóru vit fegnir, tá ið tingmenn í fjór orkaðu at lata prinsippir hvíla og fylkjast við javnaðarmonnum um inntøkumálini. Og tað má av sonnum sigast, at tað eisini var ein dyggur og rikur farmur fyr Føroyar, ið Føroya logting sendi niður. Vit litu á ríkisstýrið og ríkisdagsmenninar, at teir fyrireikadu so, at vit vunu sendir niðri.

At kalla samdir logdu vit á sundið við hesum farmi — við ríkisdagsmonnum til røðurs. Um sker hava verið á vegnum ella um røðursmenninir hava rent røðrið í borðið til afturvendingar — vit vita tað ikki. Vit megu tó líta á, at teir hava gjørt skyldu sína og roynt tað, ið teir hava kunnað fyr at fremja málið. Javnaðarflokksins vegna vil eg mæla til, at vit leggja á aftur, ikki bara við teimum tveimum røðursmonnum, men við monnum úr hvørjum flokki — tá kannska tað fer at bera til at fáa greitt hesa misskiljingina. Eg dugi ikki at finna annað hurtur út hesari fkomnu flokjunni enn, at hon botnar í eini misskiljing.

Logtingið eigur nú í hesi tingsetuni at velja menn til samráðingar við ríkisstýrið um inntøkumálini í samband við einum nýggjum finansplani.

Det store UDSALG vedvarer.

Alle Udsalgsvarer 20-50 % Rabat.

Alle andre Varer under Udsalget 10 %.

HAVNAR KONTANTHANDIL P.T

Suðurstreymoyar Javnaðarfelag

hevur aðalfund í Avhaldshúsinum mánakvöldið 6. desember kl. 8 við teirri í lógini ásettu dagsskrá.

Nevndin.

Føroya Fiskimannafelag í 25 ár.

25. januar var fyrsta ráðgerðin um kontrakt millum Færøernes Rederiforening og Føroya Fiskimannafelag.

Í 25-ára minningarriti Føroya Fiskimannafelags er frágreitt øllum ráðagerðum millum hesi bæði feløg í 25 ár.

Nú stendur fyri durum týðingarnikil ráðagerð, og einki kann javnmetast við hollan søguligan kunnleika hjá teimum, sum av vara.

Keypið tí 25-ára minningarritið. Tað fæst nú fyr 4 kr. 50 oyr. í bókhandlinum ella frá felagsskrivara F. F.s.

Felagsmenn kunnu framvegis fáa ritið fyr 2 kr., so langt upplagið røkkur, tá teir venda sær til felagsskrivarans.

Føroya Fiskimannafelag.

Tað gleddi meg at hoyra, at bæði framsøgumaðurin fyr sjálvstýrinum og framsøgumaðurin fyr sambandinum tóku stóðu fyr samráðing. At teir sögdu vegin og mátan at koma til hetta úrslit, hesa stóðu, vera ymiskt háttarað týðir sjálvandi einki ella minni. Sjálvstýrismenn siga, at mátin er vanligur, „ordinerur“, sambandsmenn siga hann vera „ekstraordineran“. Vit javnaðarmenn siga so sjálvandi: allreight, sambandsmenn koma so á ekstraordineran hátt og sjálvstýrismenn á teirra hátt! Annars er at siga viðvíkjandi ministeris talan um prinsippir og amtskommunalar og státsligar uppgávur, at mær kemst fyr, at tað ikki kunna vera prinsippir, ið forða fyr, at logtingið fær hesar umbidnu inntøkurnar. Vit hava jú nú í manna minni fingið inntøkur við tolli og á annan hátt, altso júst á sama hátt sum vit ynskja hesar nýggju inntøkur uppá, so kann ein kalla tað „ordinert“ ella „ekstraordinert“ eins og menn eru hyrdir til. Vit skulu rokja amtskommunalar uppgávur. Státurin státs-

uppgávur. Púra beint. Men hvør kann siga, hvørjar ið eru amtskommunalar uppgávur og hvørjar eru státsins? Hvar liggur hitt skarpa markið? Skulu vit taka uppgávur javnt við onnur dansk amt, megu vit hava fleiri ferðir so nógvur pengar, sum inntøkuuppskotið rúma, ífall vit ikki skulu drukna, kóðna undir uppgávanum. Her kann ikki galda nakað avmarkað prinsipp, nakrar doktrínir. Skal her talast um prinsipp kann tað bara vera tað, at vit her í Føroya amt spenna okkum út og gera tað, ið vit kunna gera við at troyta ter inntøkukeldur, ið enn liggja ótroyttar, og ganga teir vegir, ið liggja ógingnir her á Føroya landi, og státurin hevur so skyldu at taka tók við okkum, og loysa ter uppgávur, ið okkara fólk og land í hægsta stigi tørvá at fáa loyst, men sum vit ikki orka við egnari megi at fara undir. Hetta er eitt gott prinsipp. Hetta er sjálvt lívins krav, sjálvt lívið. Og hetta hevur ministerið, ið nú situr, eins og tey, ið hava verið frammanundan, sýnt at knæsett við tollilógum til Fø-

Triðja falsum

grásjúkumanna adressum.

Tryggingarskipanin.

Sum hvørjum manni kunnugt liggja víðurskiftini soleiðis fyr í dag, at allir, ið taka lán uppá hús síni úr einum av okkara peningastovnum, megu tryggja húsin, Royndirnar vísa, at allur, ella so gott sum allur hesin tryggingsarpeningur fer út av landinum.

Tað er tí frimiligt og nasjonal-ekonomiskt klókt krav frá javnaðarmonnum, at allir hesin peningur verður spardur landinum við at falla í ein særligan føroyskan tryggingsgrunn. Hetta málið er á tingið og ikki framt enn. Men vónandi verða tað ikki